

Utvidet produsentansvar

Webinar i Viken FK sitt pilotprogram i bærekraftig verdiskaping

Erlend Aas Gulbrandsen, ph.d.

Førsteamanuensis i bærekraftsinnovasjon

USN Handelshøyskolen

Kommende arrangementer

Dato	Arrangement	Type	Nivå
28/11	Bærekraftsregnskap og -rapportering	Webinar	Basis
30/11	Design Thinking – hvordan organisere en effektiv prosess om bærekraftig utvikling i en bedrift?	Webinar	Avansert
5/12	Bærekraftig reiseliv	Webinar	Avansert
7/12	Bærekraftskommunikasjon og bærekraftsrapportering	Fysisk seminar	Avansert
12/12	Sirkulærøkonomi	Fysisk seminar	Avansert

Innspilling av tidligere webinarer ligger på nett:

<https://ncce.no/no/kompetanse/>

Agenda

1. Hvorfor utvidet produsentansvar?
2. Glimt fra morgendagen
3. Erfaringer med utvidet produsentansvar i RENAS
v/ Anja Ronesen, markeds- og kommunikasjonssjef

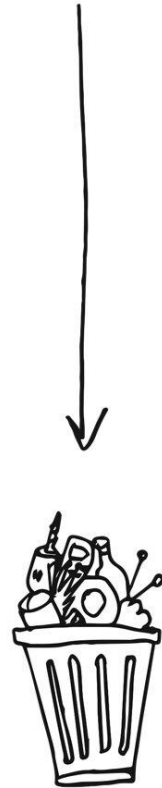

An aerial photograph of a demolition site. A yellow excavator is positioned at the top center, surrounded by debris and a blue building. The building has several rooms, some with wooden floors and others with metal walls. The ground is dark and covered in rubble. The scene is lit from the side, creating long shadows.

**Utvidet
produsentansvar:**
produsentene har ansvar
for produktene sine når
de har blitt avfall.

Utvidet produsentansvar
er et sirkulærøkonomisk
virkemiddel.

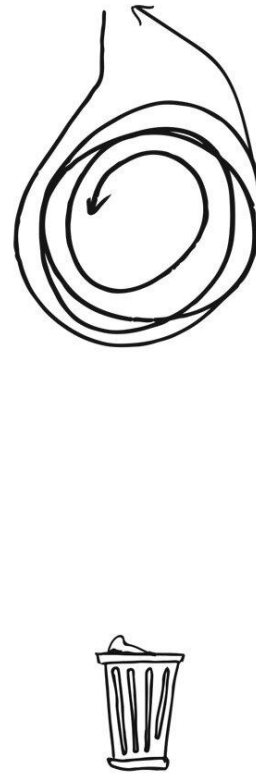
LINEAR ECONOMY

RECYCLING ECONOMY

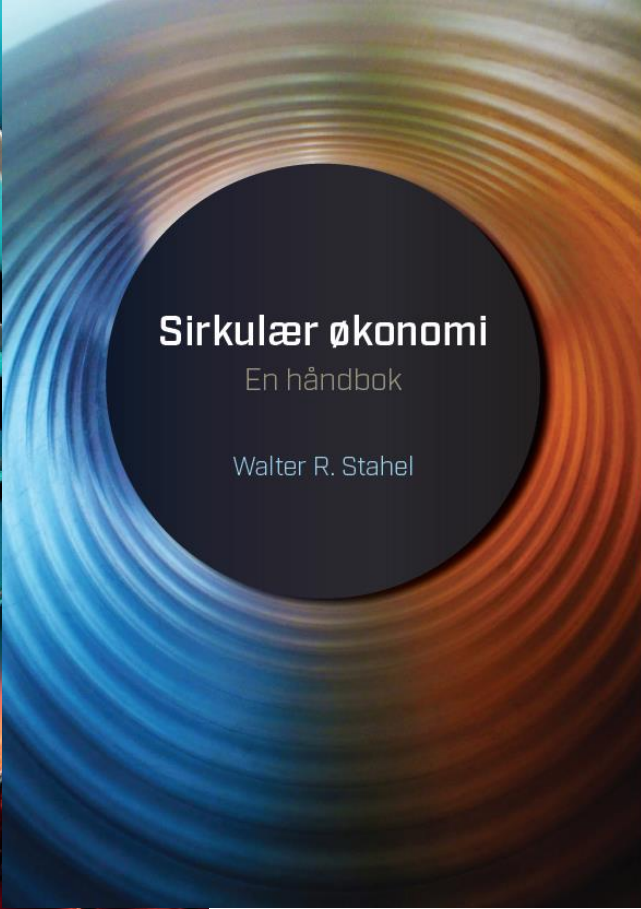
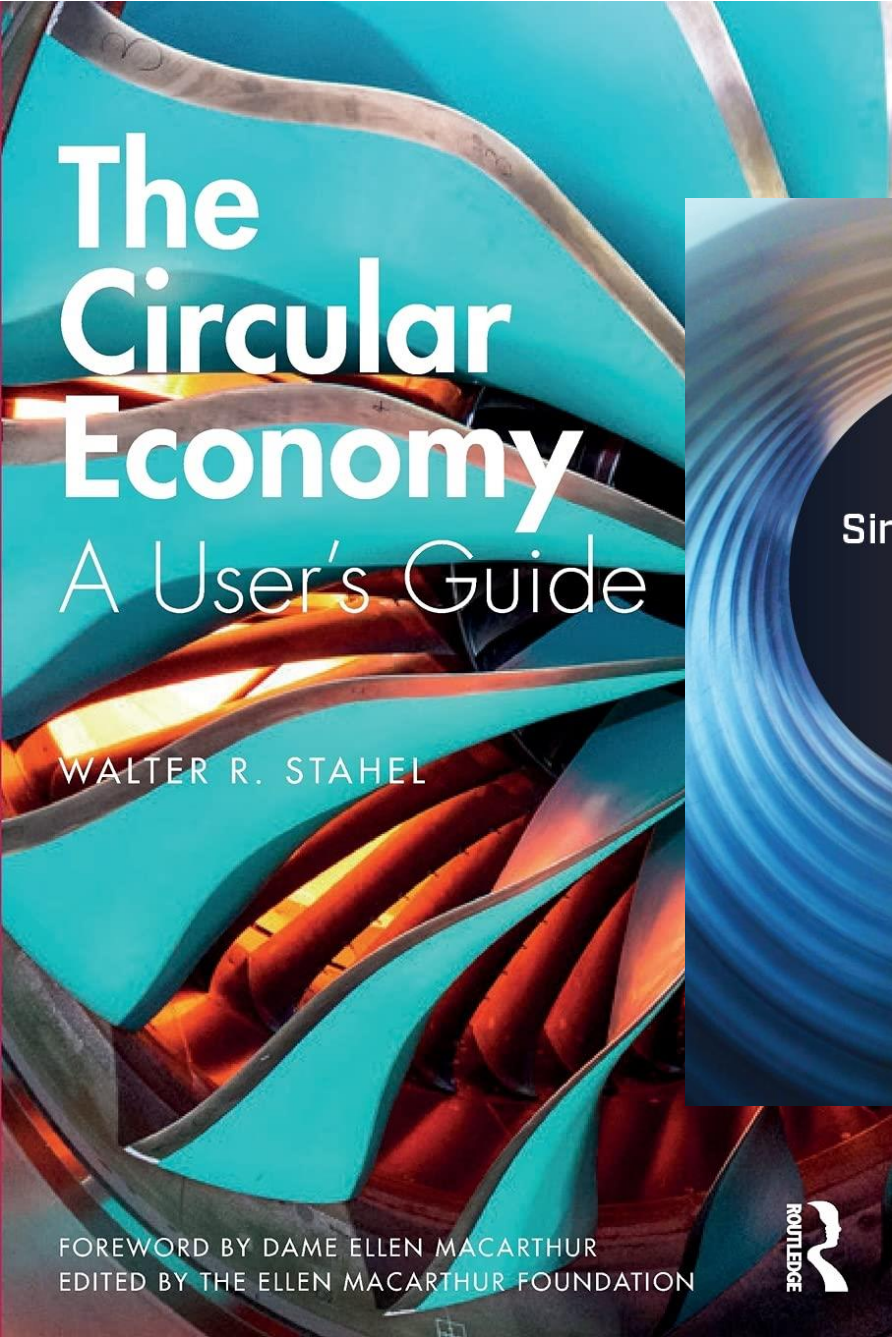
CIRCULAR ECONOMY

CC by Circular Flanders

Hvilke (aktuelle) bransjer har vi representert her i dag?

- Emballasjeprodusenter
- Bygg og anlegg
- Batterier
- Glass og metall

1

Hvorfor utvidet produsentansvar?

AKA: Forstå problemet og visjonen for å forstå
lovegiversiden og se inn i krystallkula

EUs definisjon av avfall:

‘waste’ means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard

(Fra [Avfallsdirektivet](#), nåværende versjon.)

 English

[Energy](#), [Climate change](#), [Environment](#)

Environment

[Home](#) > [Topics](#) > [Circular economy](#)

Circular economy

The EU aims to transition to a circular economy to make Europe cleaner and more competitive.

EUs definisjon av avfall:

‘waste’ means any substance or object which **the holder discards** or intends or is required to discard

(Fra [Avfallsdirektivet](#), nåværende versjon.)

 English

[Energy](#), [Climate change](#), [Environment](#)

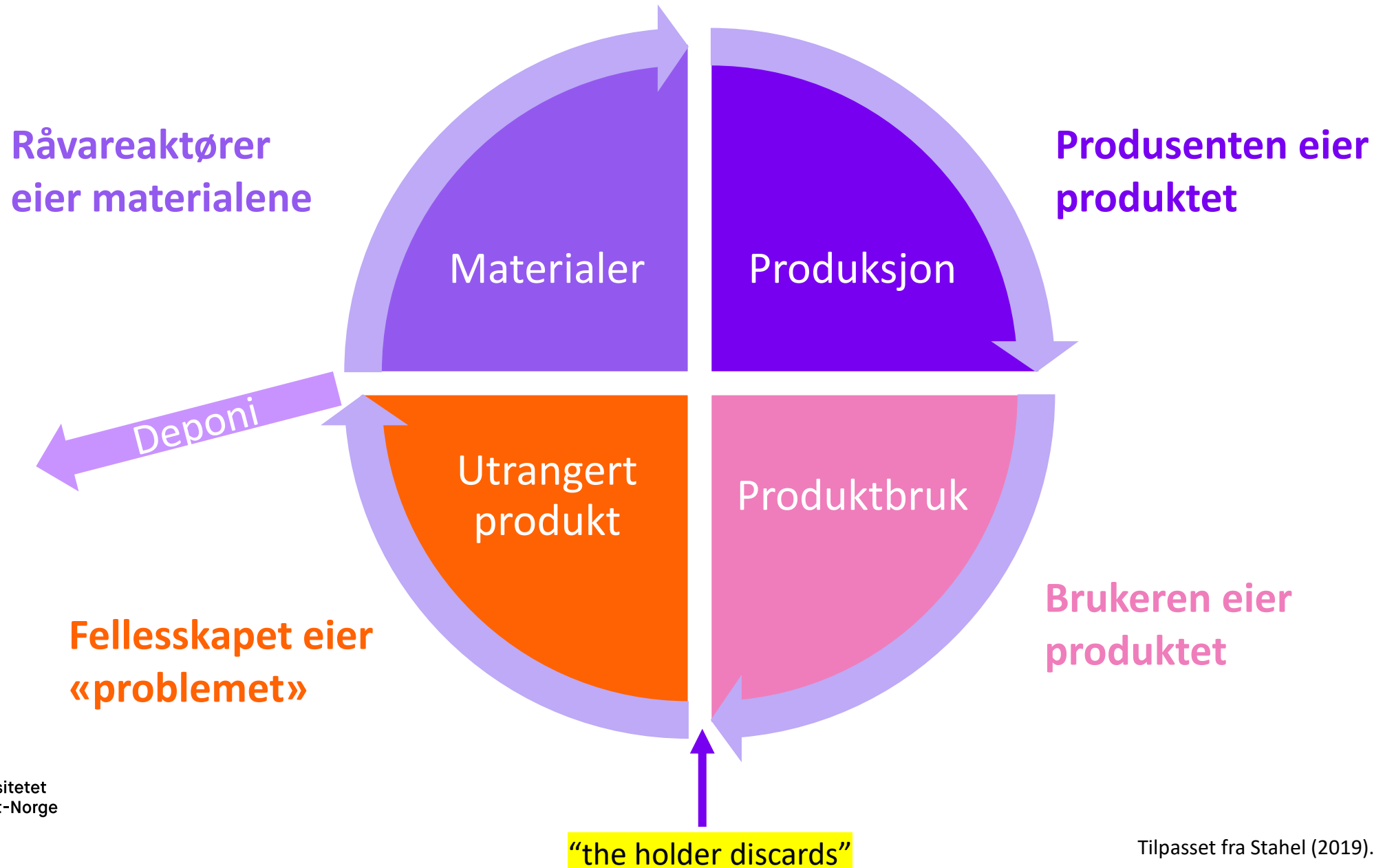
Environment

[Home](#) > [Topics](#) > [Circular economy](#)

Circular economy

The EU aims to transition to a circular economy to make Europe cleaner and more competitive.

Ansvarssirkelen for solgte produkter **helt uten** utvidet produsentansvar

Problemene med at fellesskapet får ansvaret for utrangerte produkter

(1) Manglende muligheter i avfallshåndteringen

Avfallsselskaper:

- Kommer inn for sent i livsløpet
 - Færre muligheter for «høyverdisirkulering» gjenstår
- Mangler inngående kjennskap til produktene som håndteres.
 - Kan gå glipp av gjenværende høyverdimuligheter

(2) Manglende insentiver til klokt produktdesign for produsenter

Utrangerte produkter blir en eksternalitet for produsenten:

- Å investere i lang levetid og god resirkulerbarhet innebærer bare kostnader, ingen fordeler
- Perverst insentiv: hyppig utskifting av produkter øker inntjeningen → antisirkulært
 - Ekstremcase: *Planned obsolescence*.

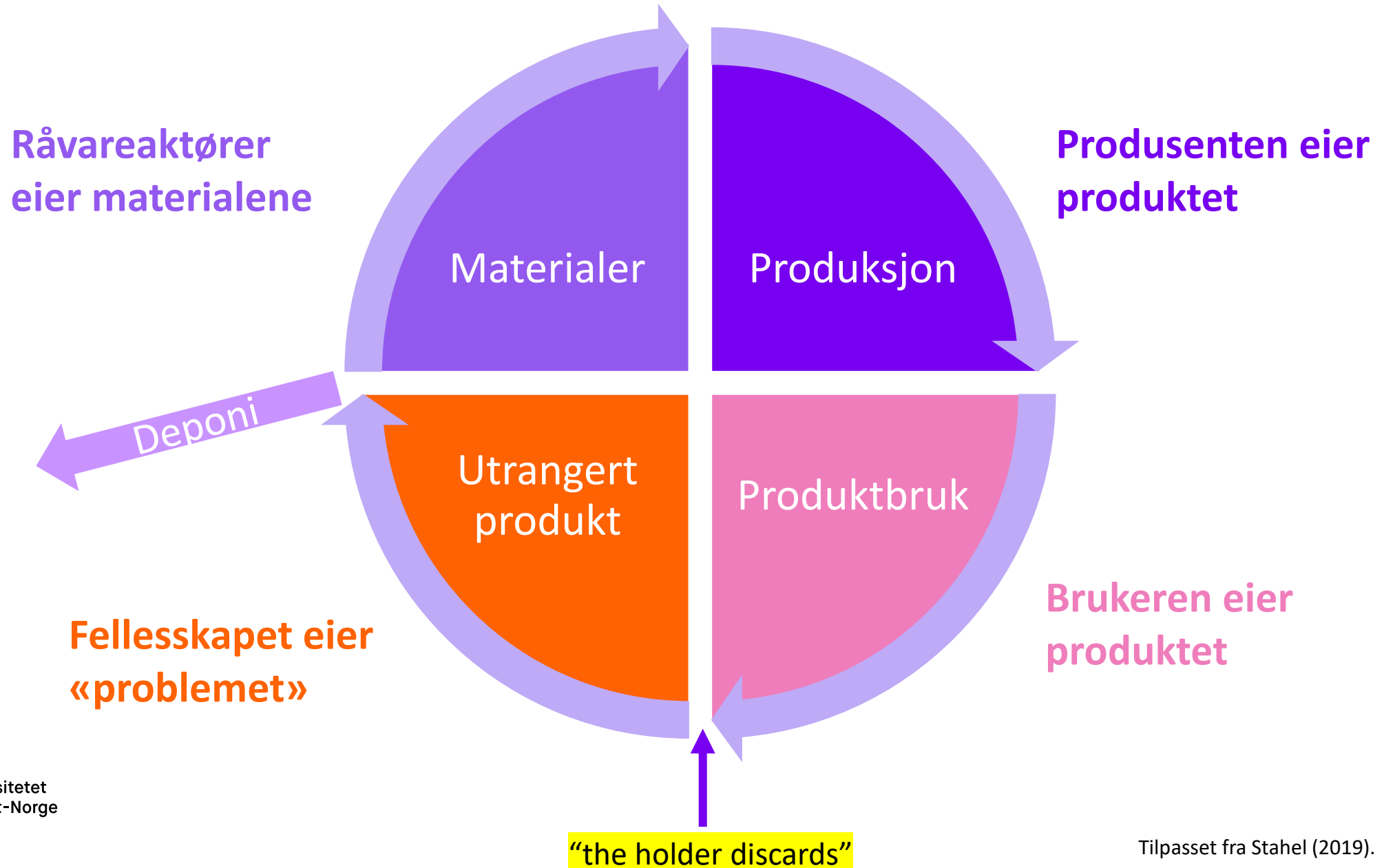
Idealløsningen i følge Stahel: Produsent som *Ultimate Liable Owner* (ULO)

ULO: Ansvarlig eier av produktet når ingen andre vil ha det.

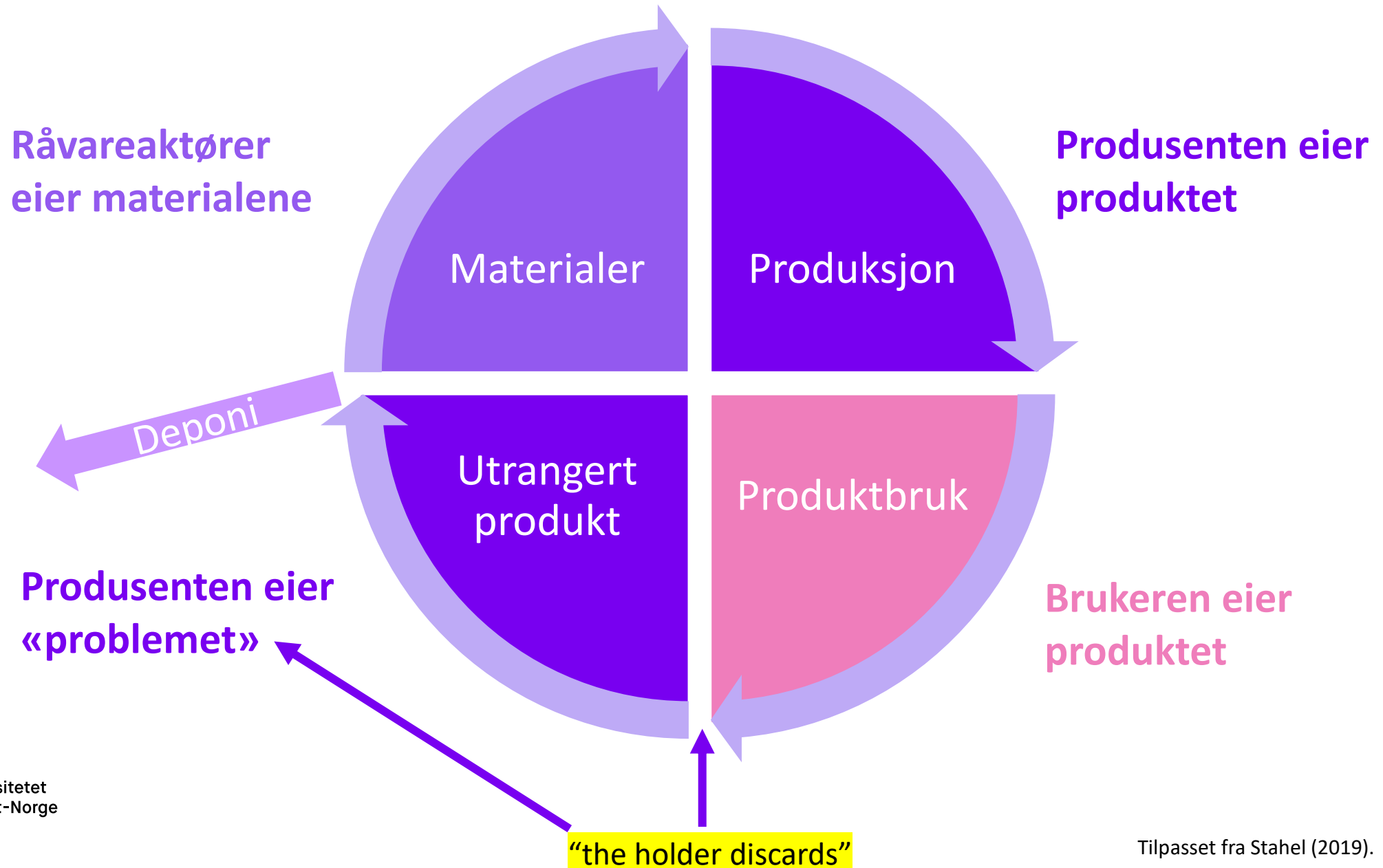
Når produsent blir ULO sikrer samfunnet at:

- Produkter blir aldri eierløse «problemer» for fellesskapet
- Den som lager produktet har alle insentiver til å sikre
 - Lang varighet
 - God utforming for ombruk og resirkulering

Ansvarssirkelen for solgte produkter **helt uten** utvidet produsentansvar

Ansvarssirkelen for solgte produkter med fullt utvidet produsentansvar

I praksis: Ikke ULO, men EPR

- EPR = Extended Producer Responsibility = Utvidet produsentansvar
- Jf. starten av webinarret:
 - Utvidet produsentansvar: produsentene har ansvar for produktene sine når de har blitt avfall.
- Begrunnes med at det er i tråd med prinsippet *forurensar betaler*
- Retorikken: det er en utvidelse, ikke «default»
 - Pr i dag: er innført for visse produkter og bransjer
- Hva som ligger i «ansvar for» blir praktisert ulikt, og er i ferd med å strammes inn

2

Glimt fra
morgendagen

Miljødirektoratet:

Endringer av utvidet produsentansvar

- Har fått i oppdrag av Klima- og miljødepartementet (KLD) å:
 - «gå gjennom produsentansvaret for å se hvordan ordningene vi har i Norge i dag kan bli mer effektive og robuste, og hvordan de kan bidra til sirkulær økonomi.»
- Tre arbeidspakker, har levert på 2 så langt:
 1. Utrede behovet for endringer
 2. Gi anbefalinger for en videreutvikling av ordningen
 3. Utarbeide og konsekvensutrede anbefalingene (*frist: 15/11-23*)

Anbefalinger for videreutvikling (1)

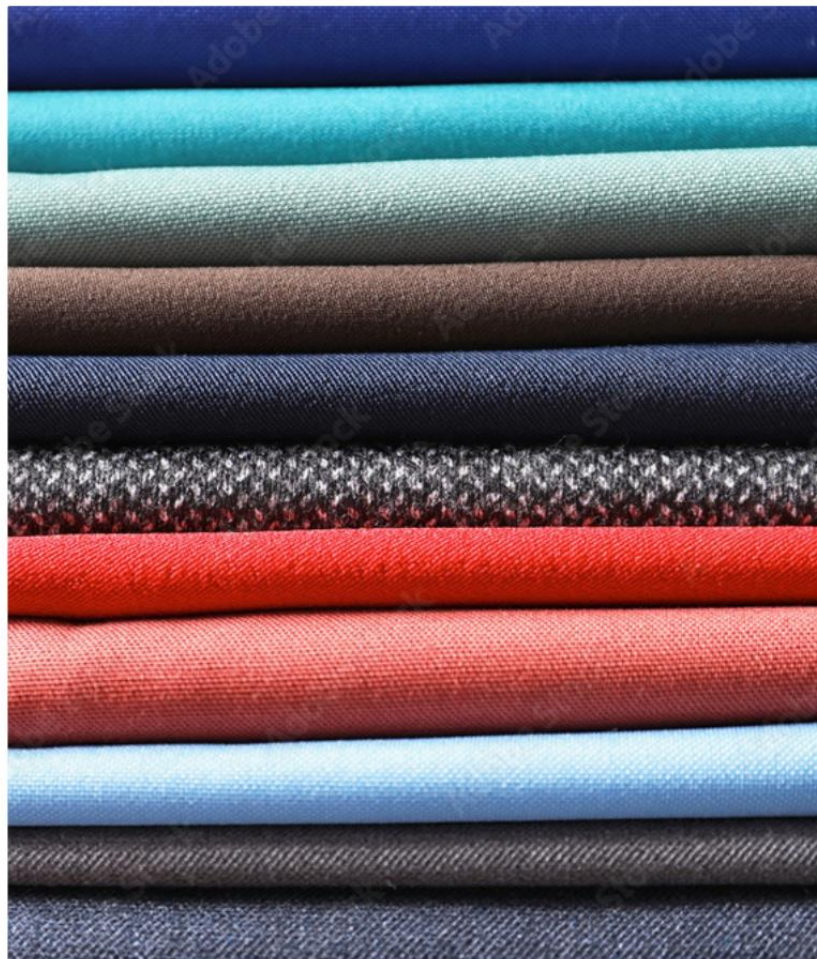
- Endringer i regelverket for de eksisterende ordningene.
 - (elektrisk og elektronisk avfall, kasserte kjøretøy, dekk, batterier, emballasje, inkludert drikkevareemballasje, og isolerglassruter som inneholder PCB)
- Nyetablering av UP:
 - plastavfall fra fiskeri, akvakultur og fritidsfiske
 - en ordning der produsentene får ansvar for å dekke kostnader for avfallshåndtering og opprydding av forsøpling fra engangs plastprodukter i det offentlige rom.

Anbefalinger for videreutvikling (2)

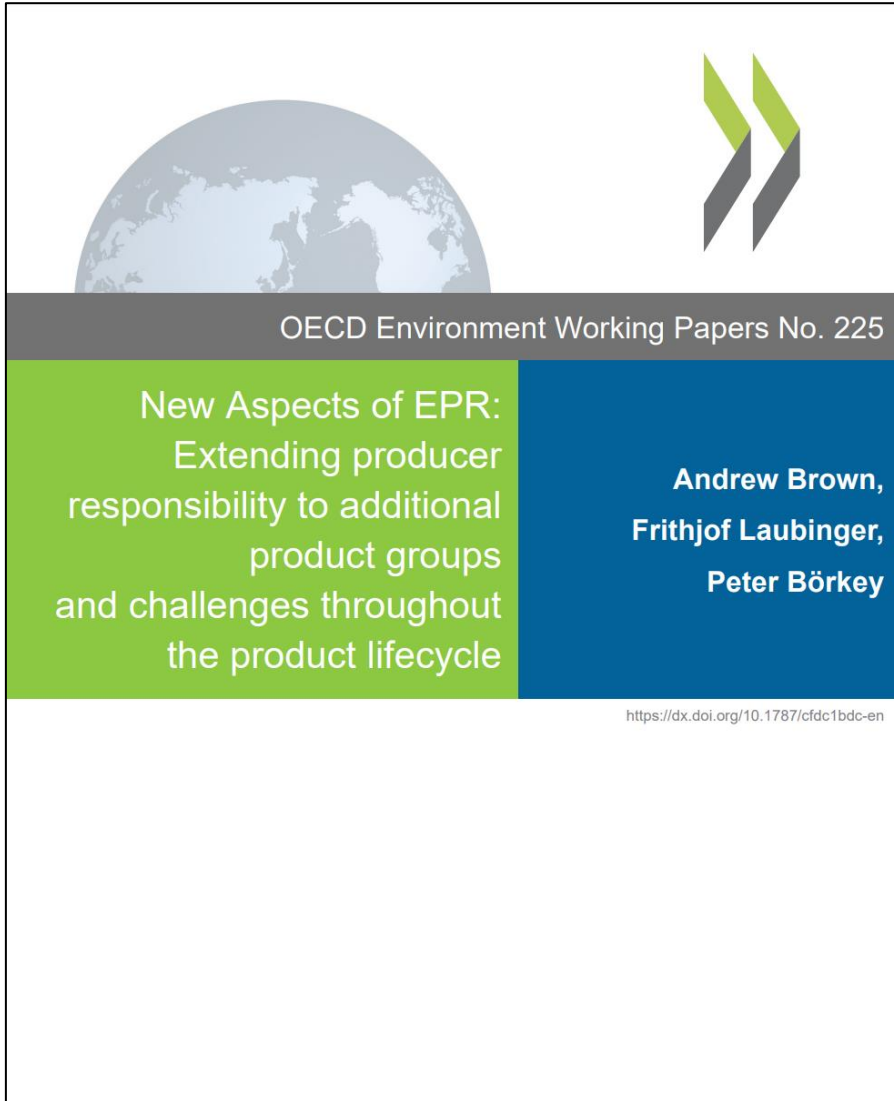
- Etablere en felles modell for produsentansvarsordninger
- Produsentene (via avtale med returselskap) får ansvar og plikt til å
 - samle inn kasserte produkter
 - sørge for at de oppfyller målene for ombruk eller materialgjenvinning
 - sørge for at avfall går til forsvarlig avfallsbehandling.
 - Rapportere på punktene over.
- For å stimulere til sirkulær økonomi: Vederlag til returselskaper bør differensieres i større grad [= **økomodulering**]
 - Lett å ombruke og resirkulere: lavere vederlag.
- Etablere produsentregister for å unngå gratispassasjerer

Produsentansvar for tekstiler

Anbefalinger fra arbeidsgruppe til innretning av et norsk produsentansvar for tekstiler

Annet lesestoff

The cover features a globe on the left and a stylized logo of two green and grey chevrons on the right. The text is arranged in a grid-like fashion with green and blue background blocks.

OECD Environment Working Papers No. 225

**New Aspects of EPR:
Extending producer
responsibility to additional
product groups
and challenges throughout
the product lifecycle**

**Andrew Brown,
Frithjof Laubinger,
Peter Börkey**

<https://dx.doi.org/10.1787/cfdc1bdc-en>

The cover is white with blue text and logos. The title is at the top, followed by the NHO logo. Below are logos for Norsk Industri, NHO Service og Handel, SjømatNorge, and NHO Mat og Drikke.

**Produsentansvar som
miljøpolitisk virkemiddel**

NHO

 Norsk Industri **NHO Service og Handel**

 SjømatNorge **NHO Mat og Drikke**

1

3

Erfaringer med UP i RENAS

v/ Anja Ronesen, markeds- og kommunikasjonssjef

Takk for oppmerksomheten 😊

Erlend.A.Gulbrandsen@usn.no